

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ КРЕАТИВНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЮНАЦЬКОМУ ВІСІ

Особистість високого рівня розвитку, психологічно зріла особистість характеризується креативністю, творчою спрямованістю, комунікативною компетентністю тощо. Результатом розвитку, особистісного росту багато вчених вважають високий рівень соціального інтелекту [див., напр., 1, 2]. Актуальним представляється емпірична перевірка положення про взаємозв'язок креативності особистості та здатністю розуміти поведінкову інформацію.

В проведеному дослідженні були застосовані такі психодіагностичні методики: методика діагностики вербальної креативності С. Медніка, невербальний субтест методики діагностики креативності Е. Торренса "Фігурна форма", шкала соціальної креативності Д. Люсіна, методика Дж. Гілфорда, а також r_s – критерій рангової кореляції Спірмена. В дослідженні прийняли участь 35 студентів - майбутніх психологів.

Рівень соціальної креативності виявився незначним чином пов'язаним зі складовими та загальним рівнем соціального інтелекту, лише здатність виділяти загальні істотні ознаки в різних невербальних реакціях людини була статистично достовірно пов'язаною з соціальною креативністю ($r_s = 0,44$, $p = 0,01$) у учасників дослідження.

Характер взаємозв'язку соціального інтелекту і його компонентів із вербальною та невербальною креативністю був різним (див. таблиці 1 та 2).

Таблиця 1.

Особливості взаємозв'язку соціального інтелекту і вербальної креативності

Субтести методики Дж. Гілфорда	Показник креативності, r_s		
	стереотипність	унікальність	оригінальність
Історії із завершенням	0,02	0,37*	0,04
Групи експресії	□ 0,03	0,06	□ 0,01
Вербальна експресія	□ 0,04	0,25	0,11
Історії з доповненням	□ 0,02	0,36*	0,16
Загальний рівень	□ 0,10	0,38*	0,10

Умовні позначення: * - $p = 0,05$.

Показник унікальності у вербальній сфері був статистично достовірно ($p = 0,05$) взаємопов'язаний з рівнем соціального інтелекту ($r_s = 0,38$), здатність передбачати наслідки поведінки персонажів в певній ситуації ($r_s = 0,37$), здатність розуміти логіку розвитку ситуацій взаємодії, значення поведінки людей в цих ситуаціях статистично ($r_s = 0,36$) (див. табл. 1).

Загальний рівень соціального інтелекту і невербальної креативності були статистично значимо ($p = 0,05$) взаємозв'язані ($r_s = 0,37$) (табл. 2).

Таблиця 2.

Особливості взаємозв'язку соціального інтелекту і невербальної креативності

Субтести методики Дж. Гілфорда Показник креативності, r_s

стереотипність унікальність оригінальність

Історії із завершенням 0,03 0,16 0,04

Групи експресії □ 0,08 0,20 0,30

Вербальна експресія □ 0,23 0,32* 0,55**

Історії з доповненням □ 0,04 □ 0,07 0,24

Загальний рівень □ 0,10 0,06 0,37*

Умовні позначення: * - $p = 0,05$.

Статистично значимий взаємозв'язок був між здатністю розуміти зміну значення схожих вербальних реакцій людини залежно від контексту ситуації, що викликала їх, і невербальною креативністю ($r_s = 0,55$, $p = 0,01$) і здатністю створювати унікальні візуальні образи ($r_s = 0,32$, $p = 0,05$) (див. табл. 2).

Таким чином, вербальній креативності у випробовуваних були значимі взаємозв'язки унікальності і загального рівня соціального інтелекту, а також таких низки компонентів соціального інтелекту. Найбільшою мірою з невербальною креативністю взаємозв'язані такі складові соціального інтелекту як здатність розуміти зміну значення схожих вербальних реакцій людини залежно від контексту ситуації (рівень зв'язку достовірний), що викликала їх, і здатність до логічного узагальнення, виділення загальних істотних ознак в різних невербальних реакціях людини.

У найменшій мірі з параметрами соціального інтелекту виявилася пов'язана здатність створювати стереотипні образи у відповідь на різні за характером стимули.

Рівень соціальної креативності виявився незначним чином пов'язаним зі складовими та загальним рівнем соціального інтелекту.

В цілому дані дослідження не підтвердили гіпотезу про тісний взаємозв'язок креативності і здатності орієнтуватися на істотні характеристики комунікативної ситуації.

Література:

1. Лужбина Н. А. Социальный интеллект как системообразующий фактор психологической культуры личности : автореф. дис. канд. психол. наук : спец.: 19.00.01 «Общая психология, история психологии» / Н. А. Лужбина - Барнаул, 2002 - 22 с.

2. Яшина А. А., Кисляков В. П. Социальный интеллект как фактор личного и профессионального успеха / А. А. Яшина, В. П. Кисляков Социокультурные исследования: Межвузовский сборник научных трудов /Отв. ред. Н.В. Дулина /Волгоградский государственный технический университет. – Волгоград, 2003. - Вып.7. – С.180 – 185.